

Chcę przedstawić wam moich przyjaciół z różnych stron świata.

Zapraszam was na spotkanie z moim przyjacielem z **Austarii**,
z którym opowiemy wam o kraju w którym mieszka.

Strzałką na tej mapie zaznaczyłem dokąd jedziemy.

Podczas tej wycieczki będę proponował wam działania twórcze i zabawy.

Gotowi? Ktoś na was czeka...

Hello

Mam na imię Thomas.

Mieszkam w Sydney.

Bardzo lubię obserwować zwierzęta
i dowiadywać się o ich zwyczajach.

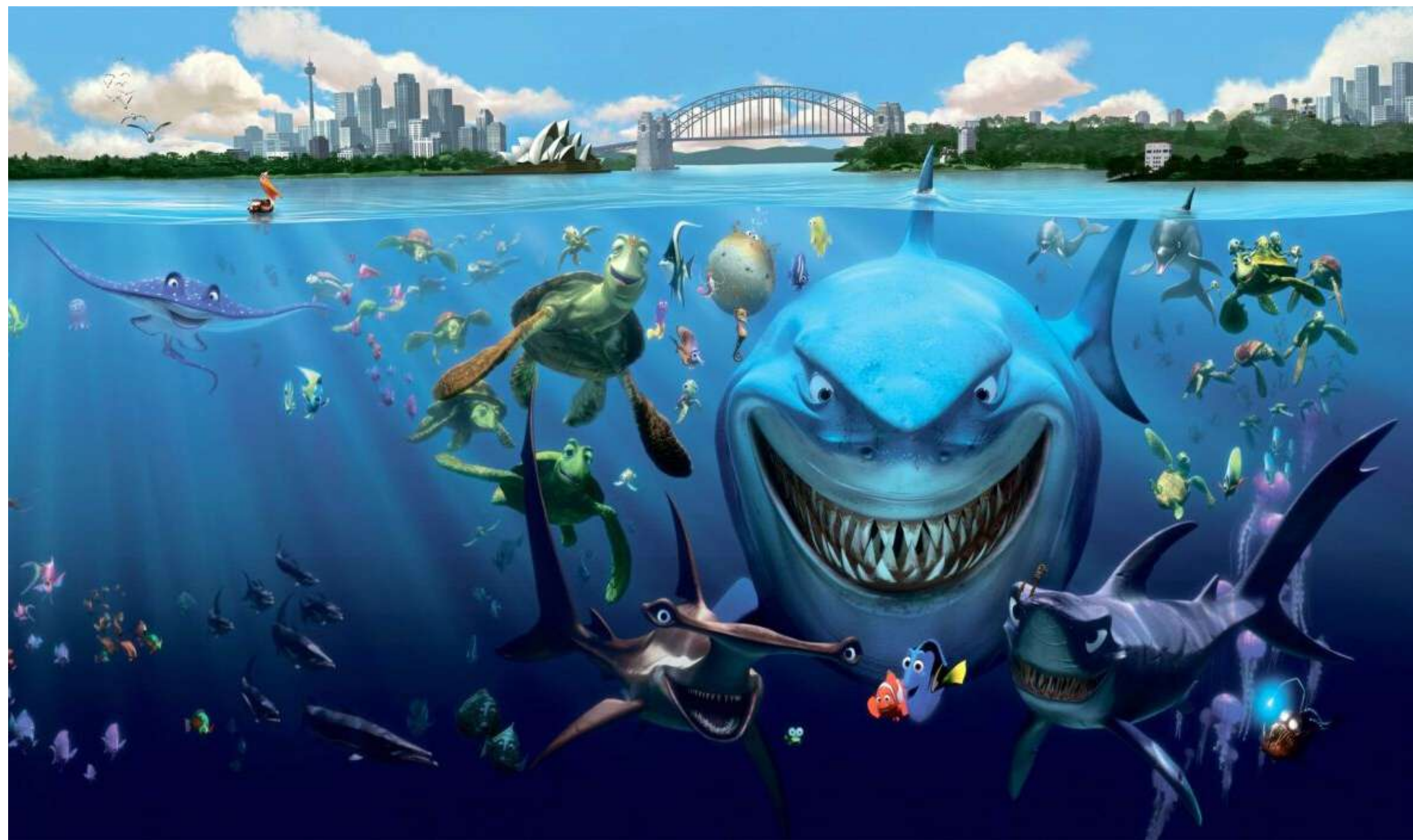
Uważam, że ochrona przyrody
i zagrożonych gatunków zwierząt
jest bardzo ważna.

Często odwiedzam zoo w moim mieście.
W swoim domu mam kota o imieniu Max.
Jest moim serdecznym przyjacielem.

Czy wy macie jakieś zwierzę w domu?

Ten budynek
to wizytówka Sydney.
To gmach opery w stylu
nowoczesnego
ekspresjonizmu,

Być może znacie
nazwę mojego miasta
z filmu o rybce Nemo,
która trafiła do akwarium
w gabinecie dentystycznym
w tym mieście.

Australia
to najmniejszy kontynent świata.
Większość Australijczyków
żyje na wybrzeżu,
bo środek kraju jest pustynny.

W krajach anglojęzycznych
mówi się o nim złośliwie:
Land Down Under.
Określenie można przetłumaczyć
jako "tam na dole".

Na herbie Austarii
są dwa zwierzęta.

Czy wiecie
jak się nazywają?

Fauna (czyli świat zwierząt) Australii różni się zasadniczo od fauny z innych rejonów świata.

Wiele australijskich zwierząt nie występuje nigdzie indziej, nazywa się je endemitami.

Tak duża liczba endemicznych gatunków jest wynikiem długiej geologicznej izolacji kontynentu.

W Australii żyją dwa gatunki stekowców, będących ogniwem pośrednim pomiędzy gadami i ssakami. To dziobak i kolczatka.

A photograph of a kangaroo and its joey in a grassy area with trees in the background. The kangaroo is standing and looking towards the camera, with its joey peeking out from its pouch. The background is a lush green forest with sunlight filtering through the leaves.

Australię
można nazwać
krajem torbaczy.

Najbardziej
znanym jest
kangur

Inne torbacze, nie słusznie zwane misiami, to koala.
Są gatunkiem narażonym na wyginięcie

Podczas niedawnych wielkich pożarów jakie opanowały Austarię,
ucierpiało bardzo wiele koala, które nie mogą ratować się szybką ucieczką,
ponieważ przyzwyczajone są do przebywania na drzewach
a na ziemi poruszają się bardzo niezdarnie.
Szczęśliwie były i takie, którym udało się pomóc.

Wielkouch króliczy, zwany bilby to też gatunek torbacza zagrożony wyginięciem. To niewielkie zwierzę, za to obdarzone nieproporcjonalnie wielkimi uszami, ułatwiającymi chłodzenie organizmu. W Australii jest symbolem Wielkanocy w kontrze do niepopularnych na tym kontynencie królików.

Kiedy jedenastoletnia Rose-Marie Disting, napisała historyjkę zatytuowaną "Billy – australijski wielaknocny Bilby" pomysł rozprzestrzenił się bardzo szybko. Jaja z wizerunkiem Bilby i czekoladowe stworzonka zaczęły pojawiać się w sklepach. Ponieważ Bilby jest obecnie gatunkiem zagrożonym część funduszy ze sprzedaży tych łakoci jest przekazywana na uratowanie go.

Króliki były sprowadzane do Australii już od samego początku angielskiej kolonizacji, jednak prawdziwa problem pozpoczął się kiedy to wypuszczono na wolność 24 pary.

Ku powszechnemu zaskoczeniu króliki rozmnażały się jak króliki i w latach 20. XX wieku na terenie Australii żyło ich już około 10 miliardów.

Granica króliczego imperium przesuwiała się o 130 kilometrów rocznie – naoczni świadkowie mówią, że czasami masa ciał pokrywała cały krajobraz jak rozległy, futrzasty ocean.

Niestety dla wielu rodzimych gatunków były one śmiertelnym zagrożeniem. Roślinożercy padali z głodu, a zwierzęta żyjące w norach traciły schronienie. Jednym z takich poszkodowanych był właśnie wielkouch, czyli bilby.

Ptasim symbolem Australii jest emu. To drugim po strusiu największy żyjący ptak. Nielot z Australii, który potrafi bardzo szybko uciekać. Np. przed rozzłoszczonymi hodowcami i farmerami australijskimi, których uprawy emu niszczą. Przed emu wędrującymi z centrum kontynentu postawiono kilometry płotów. Mimo tego, działalność ludzka ma również pozytywny wpływ na populację tych ptaków, gdyż sztucznie utworzone pod wypas bydła i owiec obszary nawadniane umożliwiają emu gnieźdzenie się w miejscach, gdzie uprzednio nie mogły z powodu braku wody

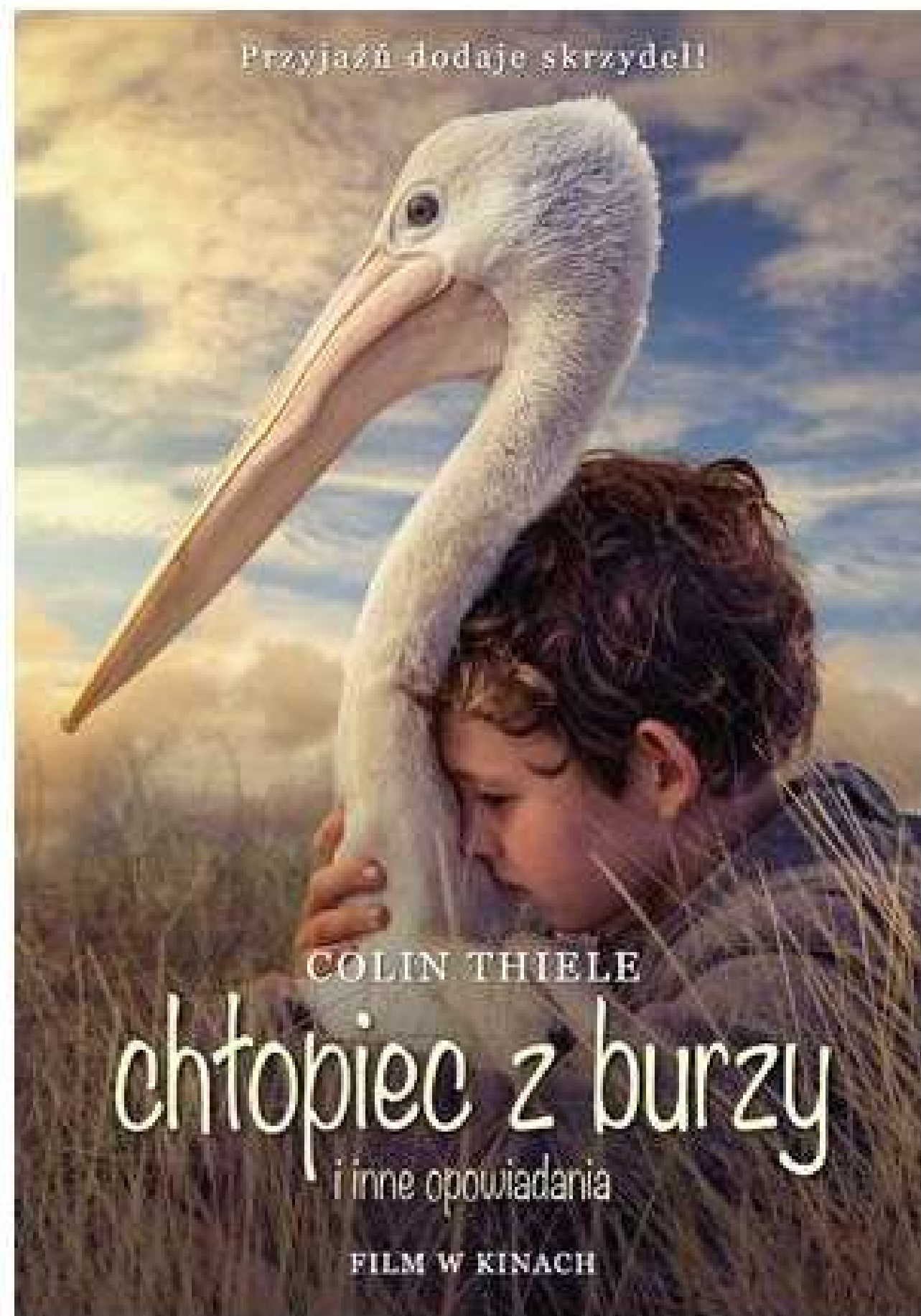
Ciekawy ptasi mieszkaniec Australii
to kukabura chichotliwa
z rodziny zimorodków.

Jej charakterystyczny, głośny głos
przypomina histeryczny, ludzki chichot.
Odżywa się głównie o świcie i zmierzchu.

W Australii na wolności żyją papużki faliste. ich rosnąca popularność doprowadziła do masowego odławiania ich z naturalnego środowiska i eksport na wielką skalę. Statki przyplływające do Anglii i Francji przywoziły coraz większe ilości tych ptaków. W czasie morskiego transportu ginęła część ptaków, co przyczyniło się w latach późniejszych do zakazu wywozu papużek z Australii. Papużki zdobyły popularność na całym świecie ze względu na małe rozmiary, niskie koszty kupna i utrzymania oraz na możliwość uczenia się słów ludzkiej mowy. Obecnie wszystkie papużki w Europie pochodzą z lokalnych hodowli.

Wspaniale mieć takiego ptasiego przyjaciela.

Historię pięknej, wzruszającej i pełnej humoru przyjaźni jaka nawiązuje się między ptakiem a człowiekiem opowiada film i książka "Chłopiec z burzy", którego akcja rozgrywa się na austarijskim wybrzeżu.

Kilkuletni Michael mieszka z tatą w małej chatce nad brzegiem oceanu. Pewnego dnia podczas zabawy na plaży znajduje trzy osierocone malutkie pelikany. Tak zaczyna się opowieść o przyjaźni chłopca z jednym z pelikanów, zwanym Panem Percivalem. Historia o tym, jak wiele potrafią sobie dać i jak wiele mogą się od siebie nauczyć. Mozolna nauka latania, walka z kłusownikami polującymi na nadmorskie ptaki i niekończące się wspólne wygłupy, zacieśniają więź między Michaelem a zwierzęciem. W końcu jednak przychodzi moment, gdy pelikan dorasta, a chłopiec musi opuścić domek na plaży.

Oto moje pomysły na plastyczne prace, których bohaterami są australijskie zwierzątka:

W centralnej Australii jest góra Uluru.

Jest to święte miejsce dla miejscowych Aborygenów, Według legendy, została stworzona przez dwóch chłopców, którzy w mitycznych czasach bawili się gliną. U podnóża Uluru znajdują się jaskinie z cennymi malowidłami, które przedstawiają mitycznych przodków Aborygenów, np. Mala (kangur) i Liru (wąż).

Osadnicy z Europy od początku wypierali rdzennych mieszkańców Aborygenów z żyznych terenów w głąb kontynentu.

Aborygeni zamieszkali głównie słabo zaludnione i nieurodzajne obszary Australii.

Obecnie wielu z nich włączyło się w życie australijskiego społeczeństwa i pracują jako rolnicy albo hodowcy, a tylko kilkadziesiąt tysięcy rdzennych mieszkańców Australii kontynuuje tradycje swoich przodków, żyjąc głównie w rezerwatach.

Wyjątkowość tego ludu wynika z tego, że przez około 50 tysięcy lat Aborygeni mieli niewielki kontakt z innymi ludami,

Szacuje się, że legendy Aborygenów mają ponad 50 000 lat

Wielu Aborygenów
zamieszkuje także uboższe
przedmieścia w wielkich
australijskich miastach.

Didgeridoo, instrument przypominający gigantyczny flet, jest uznawany za jeden z najstarszych instrumentów muzycznych świata. Tradycyjny sposób jego wytwarzania nie zmienił się odtysięcy lat – powstaje on z wyjedzonych przez termity gałęzi drzew (np. eukaliptusa), w których drąży się odpowiedni otwór. Aborygeni grali na nim i nadal grają podczas uroczystości plemiennych...

Bumerangi dawniej były bronią używaną podczas polowań. Obecnie stanowią popularną pamiątkę przywożoną chętnie z Australii albo rekreacyjną zabawkę.

Używana przez Aborygenów nazwa brzmi boo-mar-rang, czyli kij, który wraca.

Sztuka aborygeńska należy do jednej z najstarszych praktykowanych form sztuki. Jest ona ściśle związana z religijnymi obrzędami i ceremoniami tego ludu.

Kolory w sztuce aborygeńskiej to kolory natury: czerwień, brąz, kolor żółty i biały. Aborygeni wykorzystywali naturalne, dostępne w ich otoczeniu materiały: korę drzew, liście, kamienie, skalne ściany, malowali również na piasku oraz swoim ciele.

Sztuka Aborygenów opiera się na symbolach, odnosi się do mitycznych opowieści (tzw. Dreamtime), natury, otaczającego świata roślin i zwierząt. Tło aborygeńskich dzieł nigdy nie jest puste, składa się z kropek, lini i kresek tworząc abstrakcję.

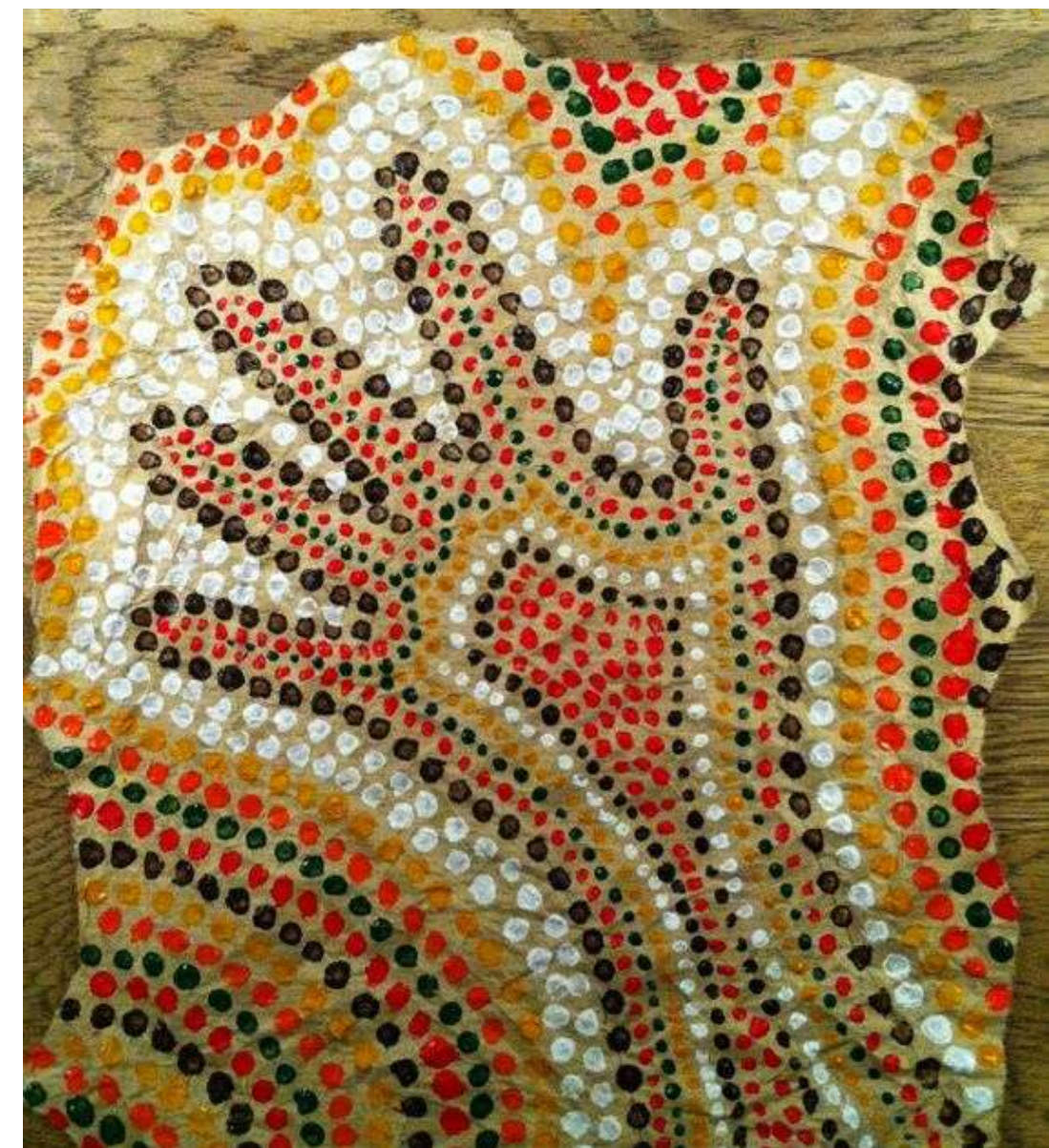
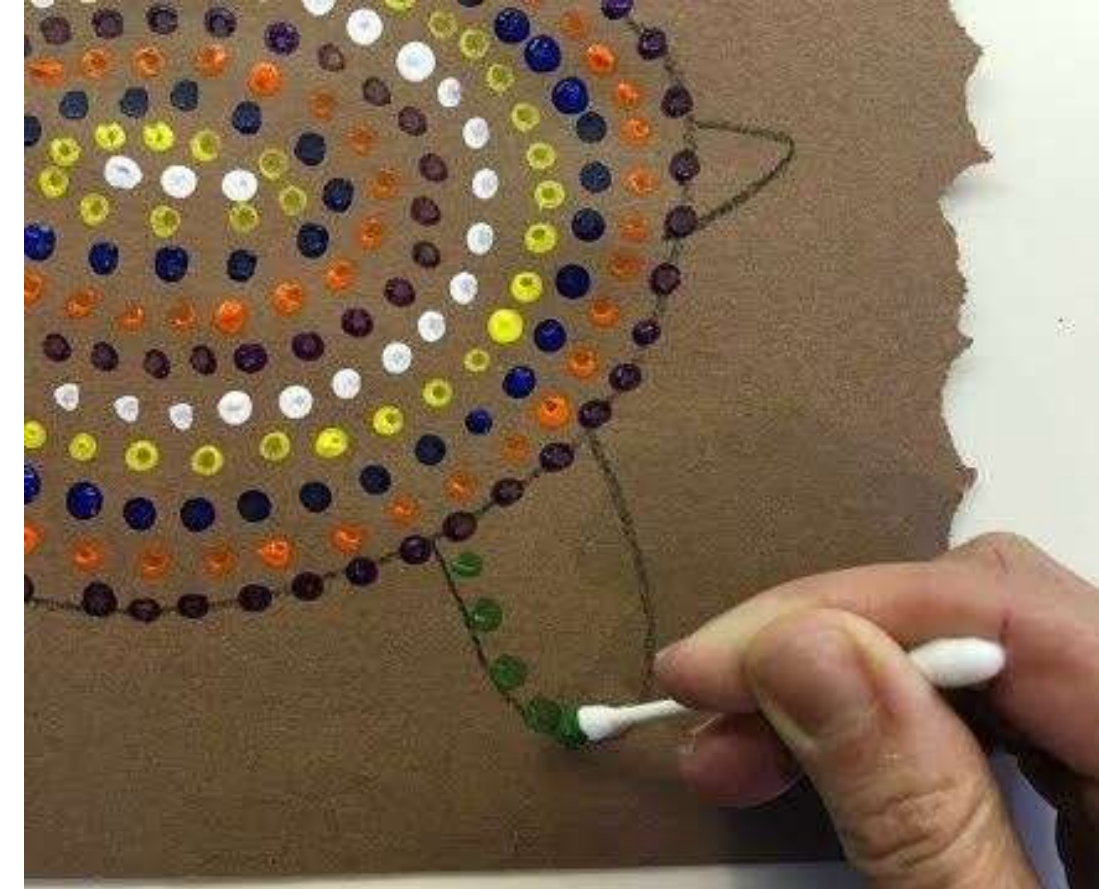
Emily Kame Kngwarreye to australijska malarka, Aborygenka, znana przede wszystkim ze swojej twórczości artystycznej w okresie malarstwa na płótnie, zaliczana do najważniejszych współczesnych artystów australijskich.

Kropkowanie
jest najbardziej
charakterystycznym
elementem sztuki
aborygenkiej

Spróbujcie koniecznie.
Do kropkowania możecie
użyć pędzelka, patyczka
do czyszczenia uszu
albo swoich palców.

A to ciekawe..

Na znaczku
PAWEŁ EDMUNT
STRZELECKI,
Góra Kościuszki
i kangur.

Znany w Australii Polak to Strzelecki - podróżnik i eksplorator.

Okrzyknięto go jednym z herosów XIX wieku.

Urodzony w małej podpoznańskiej wiosce, już jako mały chłopiec śnił o dalekich podróżach. Swoich marzeń nie mógł jednak długo realizować, gdyż nie pochodził z majątnej rodziny. Za zarobione jednak pieniądze na zarządzaniu majątkiem księcia Sapiechy, które oszczędzał sumiennie oraz ze spadku jaki po nim otrzymał, zrealizował swoje marzenia i wyruszył w podróż dookoła świata.

Odwiedzając Australię wykazał się dużą odwagą, gdyż w tamtych czasach była to brytyjska kolonia karna – zsyłano tam skazańców.

Ziemie te uważano za niebezpieczne i mało gościnne. Strzelecki do tubylców odnosił się z szacunkiem, przez co szybko zaskarbiał sobie ich zaufanie. Wierzył w sprawiedliwość i równość społeczną wszystkich ludzi.

Strzelecki dokonał tam wielkich odkryć. Jako pierwszy Europejczyk zbadał tamtejsze góry i zdobył ich najwyższy szczyt, który nazwał Góra Kościuszki. Odkrył również żyzną krainę w południowo-wschodniej Australii oraz złoża złota, węgla kamiennego i rud miedzi.

Wydana przez Strzeleckiego po powrocie książka z opisem Australii i Tasmanii zyskała uznanie wśród naukowców.

A on sam stał się bardzo znany i poważany.

Oto kilka inspirujących linków o Australii:

filmiki z oficjalnej strony zoo w Sydney. Polecam ten o narodzinach malego dziobaka:

<https://taronga.org.au/taronga-tv#animalantics>

film dokumentalny o kangurach na australijskich polach golfowych:

<https://www.youtube.com/watch?v=qXVJnGRBOD4>

zwiastun filmu "Chłopiec z burzy"

<https://www.youtube.com/watch?v=X4HpT0JOzoY>

aborygeński muzyk grający na didgeridu:

<https://www.youtube.com/watch?v=yG9ZX1FS20A&t=85s>

muzyk grający na didgeridu z orkiestrą Australian Youth Orchestra Didgeridoo
w Sydney Opera House:

<https://www.youtube.com/watch?v=cLu9GmV2vF0>

strona Narodowego Muzeum Australii, gdzie można podziwiać dzieła aborygeńskiej malarki

<https://www.nma.gov.au/exhibitions/utopia/exhibition>